

1 Какви видове срокове съществуват в рамките на гражданските производства?

Като общо правило процесуалните действия за постигане на желаните правни последици могат да бъдат предприемани в рамките на установените в закона срокове. Разпоредби в тази насока могат да бъдат намерени както в материалното, така и в процесуалното право. Приложимите материалноправни условия са отчасти предвидени в разпоредбите, отнасящи се до съдебното производство, и отчасти се уреждат от нормите относно давността. Въпросните норми указват сроковете за образуване на граждански производства. Законът предвижда възможност за освобождаване от тези ограничения единствено с цел да се гарантира безусловното изпълнение на вземанията (например имуществени вземания). Някои процесуални действия могат да се извършват законосъобразно само в рамките на определен период от време (срок). В някои случаи срокът е ясно определен в закона, например при подаването на иск за обезщетение (законоустановен срок), докато в други — например при отстраняване на нередовности — той зависи от решението на съда (срок, определен от съда).

Методът за изчисляване на сроковете в материалното право е значително по-различен от този, използван в процесуалното право, като същото се отнася и за правните последици от неспазването на тези два вида срокове. Неспазването на срока съгласно материалното право води до загуба на права и не може да бъде поправено (санирано) чрез предоставяне на обосновка. „Извинение“ може да се приеме само ако се прилага давностен срок и само в съответствие с приложимите материалноправни норми. По отношение на процесуалните срокове трябва да се направи разграничение между субективни и обективни срокове. Субективните срокове включват срокове, чиято начална дата трябва да бъде датата, на която съответната страна е получила уведомление, като неспазването им по принцип може да бъде поправено чрез подаване на молба за възстановяване на срока, докато обективните срокове не са свързани с получаване на уведомление от съответната заинтересована страна и неспазването им не може да бъде поправено чрез молба за възстановяване на срока.

2 Списък на неработните дни в съответствие с Регламент (ЕИО, Евратом) № 1182/71 от 3 юни 1971 г.

Съгласно член 102, параграф 1 от Закон I от 2012 г. относно Кодекса на труда следните дати са определени за неработни дни: 1 януари, 15 март, понеделникът след Великден, 1 май, понеделникът след Петдесетница, 20 август, 23 октомври, 1 ноември и 25 и 26 декември.

3 Какви са общите правила, приложими за сроковете по различните граждански производства?

Сроковете се изчисляват в дни, месеци или години. Когато срокът се брои на дни, денят от който започва да тече срокът, не се брои. Началната дата е датата, на която се извършва действието или настъпва друго събитие (например връчване на документ, публикация), в следствие на което започва да тече срокът. Срокът, който се брои на месеци или години, изтича на датата от месеца на изтичане на срока, която съответства на началната дата на срока, или — ако в месеца на изтичане на срока няма такава дата — на последния ден от този месец. Ако последният ден от срока е неработен ден, срокът ще изтече на първия работен ден, следващ тази дата. Срокът изтича в края на последния ден; крайните срокове за подаване на информация до съда или за предприемане на процесуални действия обаче изтичат още в края на работното време. Общите правила, приложими за крайните срокове по всички останали граждански производства, са установени в раздели 103—112 от Закон III от 1952 г. относно Гражданския процесуален кодекс („Граждански процесуален кодекс“).

4 Когато дадено действие или формалност трябва да се извърши в определен срок, от кой момент започва да тече този срок?

Началната дата е датата, на която се извършва действието или настъпва друго събитие (например връчване на документ, публикация), в следствие на което започва да тече срокът. Когато срокът се брои на дни, денят от който започва да тече срокът, не се брои.

5 Възможно ли е начинът на предаване или връчване на документите (лично връчване чрез връчител или по пощата) да се отрази или да промени началния момент, от който тече срокът?

При изчисляването на сроковете Гражданският процесуален кодекс не прави разграничение между различните методи на връчване на документите. По отношение на електронния обмен на документи обаче се прилагат някои специални разпоредби. Някои документи се изпращат на вещото лице на хартиен носител, дори ако то поддържа връзка със съда по електронен път: приложенията към съдебните документи се предоставят на вещото лице на хартиен или друг информационен носител, ако поради големия обем на приложенията или естеството на информационния носител цифровизацията би представлявала непропорционална или непреодолима тежест или ако автентичността на документа на хартиен носител е съмнителна. Ако по горепосочените причини съдебните документи, изпращани от съда по електронен път, се придружават от приложения на хартиен носител, срокът започва да тече от датата на получаване на приложението. Внасянето на писмените защиты, и връчването на съдебни документи вече се осъществяват по електронен път в случаите, предвидени в Гражданския процесуален кодекс. Дните, в които създадената за тази цел система не е в експлоатация в продължение на най-малко четири часа, не се включват в срока, определен от закона или от съда.

Ако комуникацията в хода на производството се осъществява по електронен път, няма основание за прилагане на последиците от неспазването на срока, ако подаването на документа до съда е извършено по електронен път най-късно на крайната дата и са спазени изискванията в областта на ИТ. За целите на изчисляването на срока се счита, че документът е бил подаден, когато информационната система на съда е изпратила потвърждение за получаване съгласно предвиденото в законодателството. Председателят на Националната съдебна служба утвърждава формуляр за подаване на документи на информационен носител. Информационният носител трябва да бъде подаден в съда лично или по пощата в срок от 3 работни дни, считано от деня, в който лицето за контакт, отговарящо за получаването на документи в електронна форма, е получило потвърждение за получаването на формуляра от съда. Посредством системата за уведомяване съдът изпраща автоматично на лицето за контакт, отговарящо за получаването на документи в електронна форма, потвърждение за получаването на информационния носител. Счита се, че документът е подаден в съда на датата, посочена в потвърдението за получаване на формуляра от съда.

6 Ако срокът започва да тече от настъпването на дадено събитие, денят на настъпване на събитието включва ли се в срока?

Когато срокът се брои на дни, денят от който започва да тече срокът, не се брои. Началната дата е датата, на която се извършва действието или настъпва друго събитие (например връчване на документ, публикация), в следствие на което започва да тече срокът.

7 Когато срокът се брои в дни, посоченият брой дни до календарни дни ли се отнася или до работни дни?

Когато срокът се брои на дни, указаният брой дни означава календарни дни. Ако обаче последният ден от срока е неприсъствен, срокът ще изтече едва в първия следващ присъствен ден.

8 А когато този срок се брои в седмици, месеци или години?

Срокът, който се брои на месеци или години, изтича на датата от месеца на изтичане на срока, която съответства на началната дата на срока, или — ако в месеца на изтичане на срока няма такава дата — на последния ден от този месец.

9 Кога изтича срокът, ако се брои в седмици, месеци или години?

Срокът, който се брои на месеци или години, изтича на датата от месеца на изтичане на срока, която съответства на началната дата на срока, или — ако в месеца на изтичане на срока няма такава дата — на последния ден от този месец.

10 Ако срокът изтича в събота, неделя, неработен ден или на официален празник, той удължава ли се до първия следващ работен ден?

Да.

11 Съществуват ли обстоятелства, при които сроковете се удължават? При какви условия може да се ползва такова удължаване на срока?

Извън посочените по-горе случаи, съдът може, по важни причини, да удължи определения от него срок еднократно; срокът — заедно с удължаването — не може да надвишава четиридесет и пет дни, освен ако се изисква по-дълъг период, за да бъде възможно изготвянето на експертно становище. Законоустановените срокове могат да бъдат удължавани само в случаите, изрично предвидени от закона. Периодът от 15 юли до 20 август всяка година не се включва в сроковете, изразени в дни (поради съдебната ваканция). Ако срок, който се брои на месеци или години, изтича по време на съдебната ваканция, той ще изтече на числото от следващия месец, съответстващо на числото, на което срокът е започнал да тече, или, ако то също попада в периода на съдебната ваканция — на първия ден след съдебната ваканция. Законът предвижда изключения и по отношение на съдебната ваканция. Съдът трябва изрично да обърне внимание на страните за тези изключения, в случай че те са приложими. По отношение на извънсъдебни производства, регламентирани в нормативни актове, различни от Гражданския процесуален кодекс, разпоредбите относно съдебната ваканция се прилагат само ако това е предвидено в специален закон.

12 Какви са сроковете за обжалване?

По правило жалба може да бъде подадена в 15-дневен срок от уведомяването за решението, а по искове за менителници — в 3-дневен срок.

13 Съдилищата могат ли да изменят сроковете, по-специално сроковете за явяване пред съда или да определят специална дата за явяване пред съда?

Съдът може, по важни причини, да удължи определения от него срок еднократно; срокът — заедно с удължаването — не може да надвишава четиридесет и пет дни, освен ако се изисква по-дълъг период, за да бъде възможно изготвянето на експертно становище. Законоустановените срокове могат да бъдат удължавани само в случаите, изрично предвидени от закона.

14 Ако на страна, пребиваваща на място, където би се ползвала от удължаване на срока, бъде връчен акт на друго място, където пребиваващите лица, не се ползват от такова удължаване на срока, губи ли страната правото си да се ползва от това предимство?

Унгарският Граждански процесуален кодекс не съдържа разпоредби за удължаване на срока на основание мястото на пребиваване на страните. Все пак пропускането на срока може да бъде оправдано, ако страната не е била намерена на адреса, посочен в регистъра за лични данни и адреси, поради основателна причина.

15 Какви са последиците при неспазване на сроковете?

Освен ако в закона е предвидено друго, страните губят правото да извършват процесуални действия след изтичане на установените срокове. Последиците от пропускането на срока — освен в случаите, предвидени със закон — настъпват автоматично, без предизвестие. Ако според закона последиците от пропускането настъпват само след предизвестие или въз основа на искане на насрещната страна, просроченото действие може да бъде извършено в срока, посочен в предизвестията, или до отправяне на искането или, ако искането е направено по време на съдебно заседание, до постановяването на решение по искането. Ако някоя от страните е възпрепятствана да извърши определени действия поради общоизвестно природно явление или друга непреодолима пречка, която е извън неговия/нейния контрол, това не се счита за просрочване. Последиците от неспазването на срока не се прилагат, ако молбата до съда е изпратена с препоръчана поща не по-късно от последния ден от срока.

16 При изтичане на срока с какви правни средства за защита разполагат пропусналите срока лица, т.е. неизправните страни?

Страната, пропуснала срока, може да подаде молба за цялостно възстановяване на правата (*restitutio in integrum*), за да поправи пропуската. Съдът взема решение по молбата по справедливост.

Ако страната или нейният представител не се яви пред съда на определената дата или пропусне крайния срок по независещи от нея/него причини, тя/той може да избегне последиците от неявяването или пропуската — освен в случаите, посочени по-долу — ако представи обосновка. Обосновка не може да бъде представена, ако такава възможност се изключва от закона, ако последиците от пропуската могат да бъдат предотвратени без представяне на обосновка, ако пропусъкът не води до неблагоприятно положение, изразено в съдебно решение, или ако страната не спазва новия срок, определен въз основа на молбата за възстановяване на срока (*restitutio in integrum*).

Молбите за възстановяване на срока могат да се подават в 15-дневен срок. Този срок тече от пропуснатата крайна дата или от последния ден на пропуснатия срок. Ако обаче страната или нейният представител узнае за пропуската на по-късна дата или ако съществуващата пречка бъде отстранена едва на по-късна дата, срокът за молбата за възстановяване на срока започва да тече от момента на узнаване за пропуската или от датата, на която пречката бъде отстранена. Молба за възстановяване на срока не може да бъде подадена след изтичане на три месеца от пропускането на срока.

В молбата за възстановяване на срока трябва да бъдат посочени причините за пропуската и обстоятелствата, които сочат, че пропусъкът вероятно е неумишлен. В случай на пропускане на срок за извършване на определени действия, съответното действие трябва да бъде извършено едновременно с подаването на молбата за възстановяване на срока.

Ако възможността за обосновка се изключва от закона или ако молбата за възстановяване на срока е подадена след изтичане на срока за това, молбата се отхвърля без да бъде разгледана по същество. Същото важи и за случаите, когато при неспазване на срок, страната, подала молбата за възстановяване на срока, не е извършила изпълненото действие едновременно с подаване на молбата.

Решението за отхвърляне на молбата за възстановяване на срока може да бъде обжалвано.

Последна актуализация: 15/01/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.